

Sygn. akt I KS 5/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 września 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk (przewodniczący)

SSN Jarosław Matras

SSN Marek Pietruszyński (sprawozdawca)

Protokolant Anna Kuras

w sprawie **adw. K. K.**

obwinionego o przewinienie dyscyplinarne z § 4 oraz § 65 Zbioru Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu (Kodeks Etyki Adwokackiej) w zw. z art. 80 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o Adwokaturze,
po rozpoznaniu w dniu 30 września 2020 r. w Izbie Karnej na posiedzeniu skargi na orzeczenie kasatoryjne Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Adwokatury z dnia 27 kwietnia 2019 r., sygn. akt WSD (...) uchylające orzeczenie Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej w G. z dnia 28 kwietnia 2017 r., sygn. akt SD (...) i przekazujące sprawę do ponownego rozpoznania, na podstawie art. 539e § 2 k.p.k. w zw. z art. 95n pkt 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze,

**uchyla zaskarżone orzeczenie i sprawę obwinionego
przekazuje Wyższemu Sądowi Dyscyplinarnemu
Adwokatury do ponownego rozpoznania w postępowaniu
odwoławczym.**

UZASADNIENIE

Adwokat K. K. został obwiniony o to, że w okresie od dnia 1 stycznia 2013 roku do dnia 11 stycznia 2016 roku w zawiniony sposób nie uiszczał składki izbowej należnej (...) Izbie Adwokackiej w G. doprowadzając do powstania zaległości w kwocie 7439 zł (siedem tysięcy czterysta trzydzieści dziewięć złotych) według stanu na dzień 11 stycznia 2016 r., tj. o przewinienie z § 4 oraz § 65 Zbioru Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu (Kodeks Etyki Adwokackiej) - uchwała Naczelnej Rady Adwokackiej nr 2/XVIII/28 w związku z art. 80 ustawy z dnia 26 maja 1982r. Prawo o adwokaturze.

Sąd Dyscyplinarny (...) Izby Adwokackiej w G. po rozpoznaniu sprawy w dniu 28.04.2018 r. uznał obwinionego adwokata K. K. za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu wyczerpującego znamiona przewinienia dyscyplinarnego z § 4 oraz § 65 Zbioru Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu (Kodeks Etyki Adwokackiej) uchwała Naczelnej Rady Adwokackiej nr 2/XVI11/98 w związku z art. 80 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze za co skazał go i na podstawie art. 81 ust. 1 pkt. 1 ustawy Prawo o Adwokaturze wymierzył obwinionemu karę upomnienia. Na podstawie art. 95n ustawy Prawo o Adwokaturze w zw. art. 624 § 1 k.p.k. zwolnił obwinionego od obowiązku ponoszenia kosztów w niniejszej sprawie z uwagi na trudną sytuację materialną.

Po rozpoznaniu odwołania obwinionego Wyższy Sąd Dyscyplinarny Adwokatury orzeczeniem z dnia 27 kwietnia 2019 r., sygn. akt WSD (...) uchylił zaskarżone orzeczenie Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej w G. i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania.

Orzeczenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Adwokatury zaskarżył obwiniony skargą wniesioną na podstawie art. 539a § 1, § 2 i § 3 k.p.k. w zw. w zw. z art. 95n pkt 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze. Skarżący zarzucił obrazę przepisów prawa procesowego mająca wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie art. 7, 92, 437 § 1 k.p.k. poprzez całkowicie

dowolne uznanie, że w sprawie koniecznym jest przeprowadzanie na nowo przewodu sądowego w całości, zaś zebrany materiał nie pozwala na dokonanie zamiany orzeczenia Sądu pierwszej instancji przez Wyższy Sąd Dyscyplinarny Adwokatury, podczas gdy materiał ten oceniany w całości, w zupełności wystarcza do dokonania własnych ocen przez w/w Sąd i ewentualnej korekty orzeczenia Sądu dyscyplinarnego I instancji.

Wskazując na powyższe skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Przed przystąpieniem do merytorycznego rozważenia zarzutów podniesionych w skardze, Sąd Najwyższy, po zbadaniu z urzędu swej właściwości do rozpoznania skargi, w pełni akceptując stanowisko w przedmiocie uprawnienia Izby Karnej Sądu Najwyższego do orzekania również w sprawach dyscyplinarnych adwokatów, wyrażone w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 11 sierpnia 2020 r. w sprawie I KK 90/19, która miała charakter analogiczny do sprawy niniejszej, a także w uzasadnieniu uchwały połączonych Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., sygn. akt BSA I-4110-1/20 (pkt 1 i 4), uznał swoją właściwość do jej rozpoznania. Podstawę do rozpoznania tej skargi w Izbie Karnej Sądu Najwyższego stanowiło także zarządzenie Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego z dnia 11 lutego 2020 r. przekazujące skargę do rozpoznania Izbie Karnej Sądu Najwyższego.

Należało również przypomnieć, że w postępowaniu dyscyplinarnym adwokatów przepisy rozdziału 55a Kodeksu postępowania karnego o skardze na wyrok sądu odwoławczego, uchylający wyrok sądu pierwszej instancji i przekazujący sprawę do ponownego rozpoznania, znajdują odpowiednie zastosowanie z mocy art. 95n pkt 1 ustawy – Prawo o adwokaturze. Na aprobatę zasługuje w tym zakresie obszernie umotywowane stanowisko wyrażone w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 14 września 2017 r., I KZP 9/17, OSNKW 2017, nr

10, poz. 59. Pogląd ten został wprowadzie wyrażony na kanwie przepisów ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych niemniej jednak brak jest przeszkód do stosowania zaproponowanej tam wykładni w odniesieniu m.in. do postępowań dyscyplinarnych członków Adwokatury.

Przechodząc do merytorycznej warstwy rozważań stwierdzić należało, że skarga znajduje usprawiedliwione podstawy. Jakkolwiek nietrafnie wskazano w niej na rzekomo naruszone przepisy art. 7, 92, 437 § 1 k.p.k., to prawidłowo zidentyfikowano rzeczywiste uchybienie polegające na tym, że Sąd dyscyplinarny II instancji niezasadnie przyjął, iż w sprawie koniecznym jest przeprowadzanie na nowo przewodu sądowego w całości, zaś zebrany materiał nie pozwala na dokonanie zamiany orzeczenia Sądu I Instancji przez Wyższy Sąd Dyscyplinarny Adwokatury.

Oceniając trafność powyższej argumentacji Sąd Najwyższy za celowe uznaje przypomnienie podstawowych, z punktu widzenia zapadłego rozstrzygnięcia, elementów obecnie obowiązującego apelacyjnego modelu postępowania karnego. Aktualnie obowiązujące przepisy procedury karnej (art. 437 § 1 i 2 k.p.k.) ustanawiają regułę, że sąd odwoławczy, po rozpoznaniu sprawy wydaje orzeczenie merytoryczne (utrzymujące w mocy zaskarżone orzeczenie lub zmieniające zaskarżone orzeczenie), a nie orzeczenie kasatoryjne (uchylające zaskarżone orzeczenie i przekazujące sprawę sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania). Możliwość wydania przez sąd odwoławczy orzeczenia o charakterze kasatoryjnym stanowi wyjątek, uzasadniony bądź procesowymi ograniczeniami swobody orzekania sądu odwoławczego, bądź też zaistnieniem takich rażących uchybień w procedowaniu sądu pierwszej instancji, które wręcz dyskwalifikują postępowanie przed sądem a quo jako podstawy rozstrzygnięcia kwestii odpowiedzialności karnej oskarżonego (zob. uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2019 r., I KZP 3/19).

Z treści art. 452 § 2 k.p.k. wynika jasna zasada, że sąd odwoławczy sam przeprowadza dowody, a nie w celu ich przeprowadzenia uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania (zob. D. Świecki, Postępowanie odwoławcze w sprawach karnych. Komentarz i orzecznictwo. Warszawa 2018, s. 348; wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 20 grudnia 2018 r., IV KS 29/18; z dnia 4 lipca 2019 r., V KS 18/19).

Zawarty w pisemnym uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia wniosek, że nie jest możliwe na etapie postępowania odwoławczego ustalenie w jakiej wysokości i dokładnie za jaki okres obwiniony zobowiązany był do opłacania składek samorządowych, oraz że ponownego precyzyjnego ustalenia wymaga, w jakich okresach od dnia 1 stycznia 2013 roku do dnia 11 stycznia 2016 roku obowiązek ten obejmował obwinionego, w sposób oczywisty przeczy tezie, jakoby w sprawie zaktualizowała się przesłanka wydania orzeczenia kasatoryjnego. Uwzględniając całość zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, nie można przyjąć, że w sprawie spełniony został warunek z art. 437 § 2 *in fine* k.p.k. w zw. z art. 95n pkt 1 ustawy – Prawo o adwokaturze, tzn. że konieczne jest przeprowadzenie na nowo przewodu w całości. W kontekście wcześniejszych rozważań okoliczność ta winna zostać samodzielnie ustalona i zbadana przez Sąd odwoławczy, w płaszczyźnie zarzutów podniesionych w odwołaniu skarżącego.

Z tych wszystkich względów należało orzec jak w części dyspozytywnej wyroku.